RAZVOJ TEHNOLOŠKIH PODLAG ZA UČINKOVITEJŠO IZVEDBO SANACIJ VELIKIH POŠKODB V SLOVENSKIH GOZDOVIH

Robert Robek, Tina Čebul, Jaka Klun, Nike Krajnc, Tine Premrl, Matevž Triplat, Marija Kolšek

LIEBHERR

SCANIA

TEHNOLOŠKE PODLAGE

IZVEDBENI NAČRTI - stanje

- **Izvedbeni (tehnični/sečnospravilni) načrti se praviloma ne delajo**
- **Preventivni načrti (ukrepanje za izbrane VPG v bodoče):**
  - Občinski načrti zaščite in reševanja ob velikem požaru v narav. okolju
  - Načrt ukrepanja v primeru pojava borove uvelosti
- **Kurativni načrti (ob pojavu VPG):**
  - Gozdnogojitveni načrt
  - Načrt sanacije

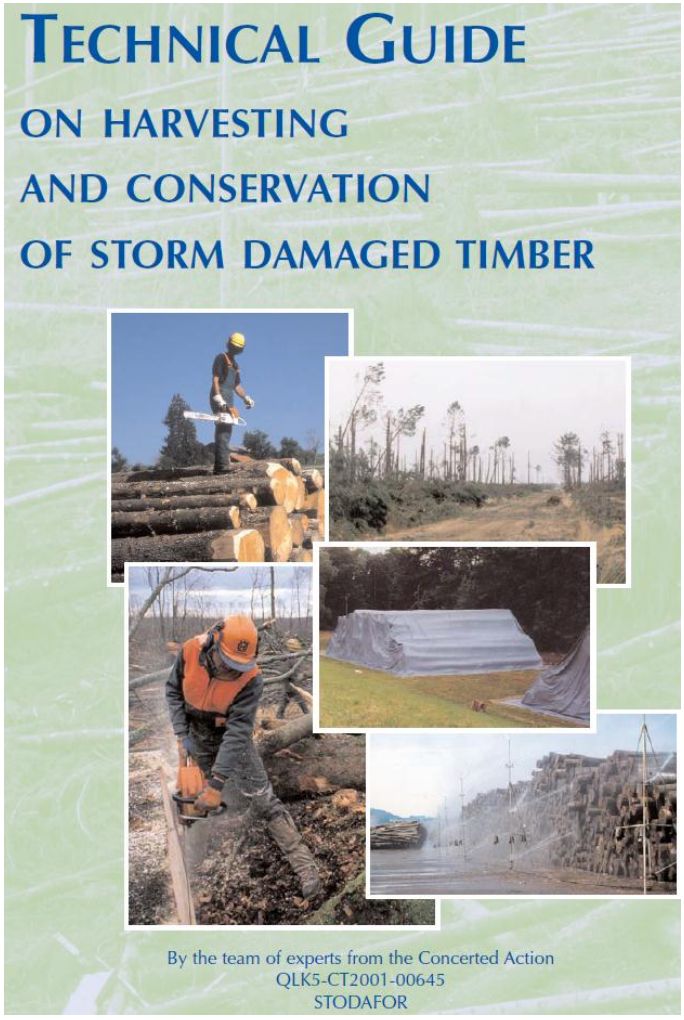

IZVEDBENI NAČRTI - analiza

		2003	2006		2007	2008					
š.v.	trditev	OE Kras	OE Kras	OE Bled	OE Bled	OE Bled	OE Ljubljana	OE M. Sobota	OE Nazarje	OE Sežana	OE Tolmin
27	SN vsebuje oceno potrebnih sredstev za sanacijo g. prometnic	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2	SN opredeljuje obseg (površino) prizadeto po VPG	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
28	SN določa način nabave materiala in naročanja storitev za sanacijo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
25	SN opredeljuje normative/način obračuna del na VP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	SN določa pogoje prodaje napadlaga lesa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	SN določa postopke monitoringa po obdobju sofinanciranja del	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	SN določa način nadzora nad opravljenimi deli in porabo materialov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Praviloma določajo način sečnje in spravila lesa, določajo način označevanja drevja za posek, podajajo oceno škod na gozdni infrastrukturi ter izračun stroškov sanitarne sečnje in spravila.

V nekaterih načrtih so podani napotki operativne organizacije del, režima prometa in za delo z lastniki gozdov.

Praviloma ne opredeljujejo postopkov usklajevanja z izvajalci del, načina obračuna opravljenega dela, reševalnih verig, načina nadzora nad opravljenimi deli in omejitev pri transportu in prodaji posekanega lesa.

+ da, v celoti	0 da, delno	- ne	? ni jasno

IZVEDBENI NAČRTI - spoznanja

- Izvedba del pri sanacijah VPG zahteva številne strokovne rešitve, ki jih ne pokrivata niti veljavna zakonodaja (minimalni pogoji za izvajalce del ter pogoji za izvajanje sečnje, ravnanje s sečnimi ostanki, spravilo in zlaganje GLS), niti usmeritve JGS.
- Načrti sanacije v sedanji obliki ne nadomeščajo izvedbenih načrtov.
- Za tehnološko bolj zahtevne izvedbe del pri sanacijah VPG bi kazalo pripraviti tehnične smernice, v posameznih primerih pa zanje tudi zahtevati izdelavo izvedbenega načrta.
- Vodja del/delovišča je bistveni člen uspešne izvedbe del.

ČLOVEŠKI VIRI - stanje

- Upravljanje s človeškimi viri (HRM) ni neposredno prenosljivo v sanacije VPG.
- Sanacija VPG je projekt. Dela sočasno izvajajo različne pravne in fizične osebe. Na izvedbo vpliva širok krog akterjev (trgovci, vzdrževalci, predelovalci, porabniki,..).
- Jedro upravljanja z delovno silo pri konkretnih sanacijah je izbor izvajalcev del, zagotavljanje varnosti ter vrednotenje in nagrajevanje opravljenega dela.
- Osrednja aktivnost HRM za sanacije je usposabljanje ciljnih skupin izvajalcev.

ČLOVEŠKI VIRI – analiza

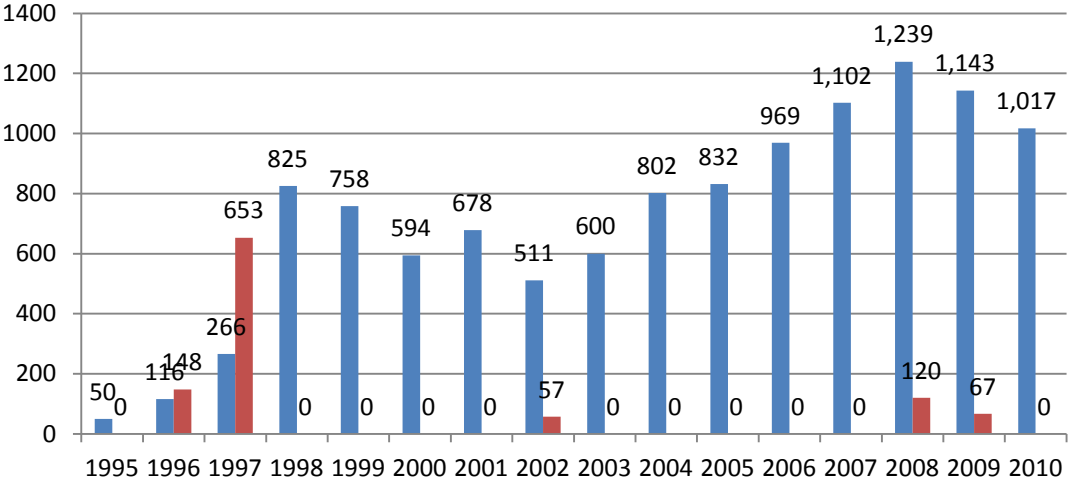

Lastniki (2%)

varno delo z m. žago (udeleženci) 11502/705

varno delo ujme (udeleženci) 1045/37

Število udeležencev na tečajih povezanih s sanacijskimi sečnjami v obdobju 1995-2010.

Poklicni g. delavci

Nacionalne poklicne kvalifikacije NPK	2008	2009	2010	2011	2012	skupaj
Odkupovalec lesa/ odkupovalka lesa	0	0	0	5	0	5
Gozdarski gojitelj/ gozdarska gojiteljica	27	49	106	110	81	373
Gozdarski sekač/ gozdarska sekačica	152	59	164	169	210	754
Gozdarski traktorist/ gozdarska traktoristka	51	47	123	137	138	496
Gozdarski žičničar/ gozdarska žičničarka	0	0	0	23	13	36
Lovec/ lovka	0	0	0	5	1	6
Revirni lovec/ revirna lovka	0	0	0	3	4	7
	230	155	393	452	447	1677

ČLOVEŠKI VIRI - smrtne nezgode

Nesreče pri izvedbi del v gozdarstvu so hujše in dražje kot v industriji!

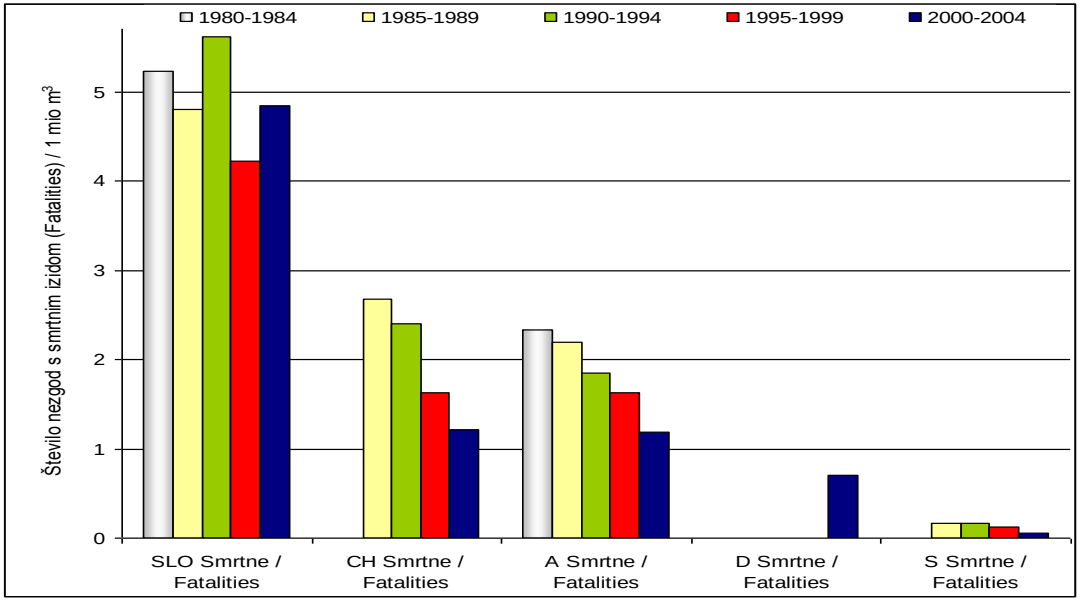

Povprečno letno število nezgod s smrtnim izidom glede na obseg bruto poseka okroglega lesa po petletnih obdobjih upoštevaje sanacije VPG (Klun, Medved 2007)

ČLOVEŠKI VIRI – cilj

PONUDNIKI STORITEV - stanje

- Izbor izvajalcev - ključna aktivnost pri sanaciji VPG.
- Obstoječi seznami (SURS, PIRS, AJPES,…) so neprimerni.
- Samo ažurni seznami ponudnikov so lahko orodje za učinkovito izvedbo sanacij VPG.

PONUDNIKI – izvajalci gozdarskih del

- Baza: AJPES, 345 subjektov
- Filter 1: < 2 zaposlena, dejavnost ‚gozdarska dela‘
- Filter 2: telefonski razgovor in vodeni intervju
- Filter 3: osebna privolitev
- **Rezultat: 49 subjektov**

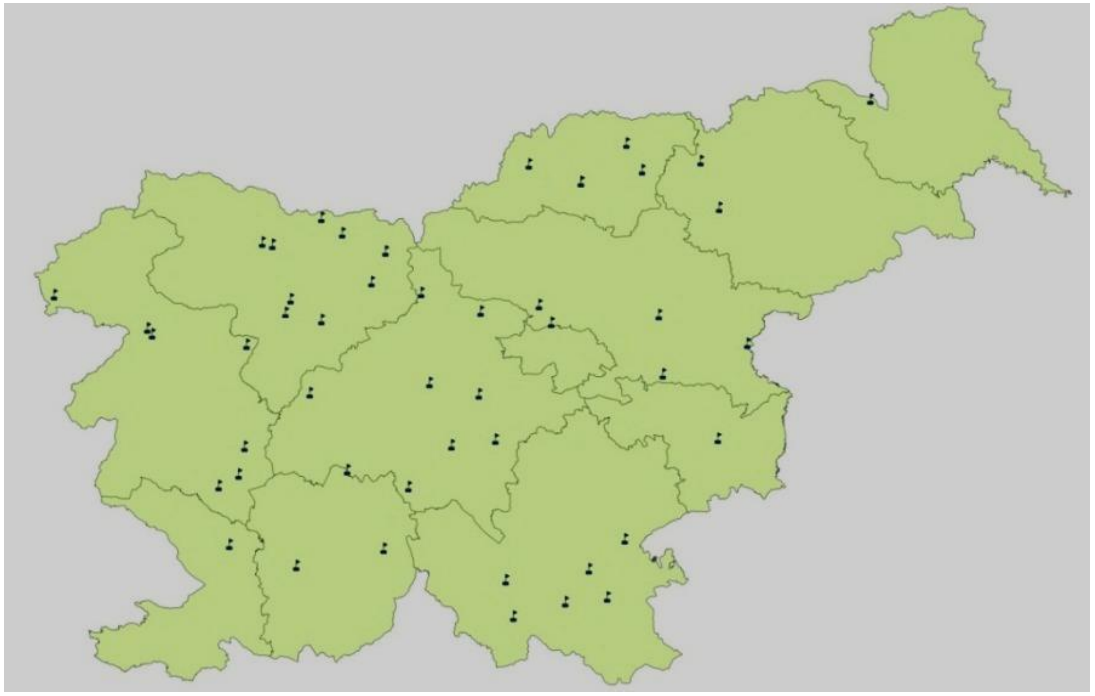

Prostorska razdelitev podjetij, ki se ukvarjajo z gozdarstvom in so v letu 2012 zainteresirani za izvedbo gozdarskih del pri sanacijah VPG

PONUDNIKI – izdelava lesnih sekancev

- Baza: več virov, 122 subjektov
- Filter 1: telefonski razgovor in vodeni intervju
- Filter 2: velikost sekalnika
- Filter 3: osebna privolitev
- **Rezultat: 94 subjektov**

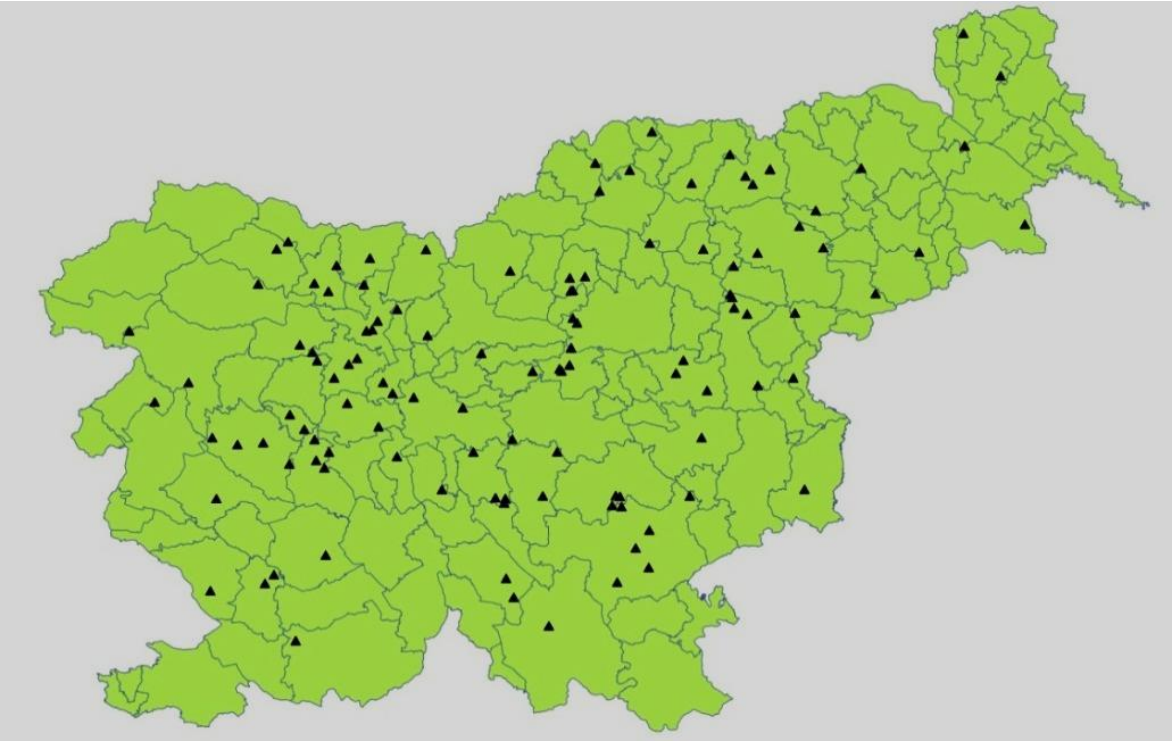

Prostorska razdelitev ponudnikov storitve ‚izdelave lesnih sekalnikov‘

PONUDNIKI STORITEV - pobude

Razvoj/vzdrževanje seznamov

- Vrste storitev
- Metoda ‚rekrutiranja‘
- Dinamika posodabljanja

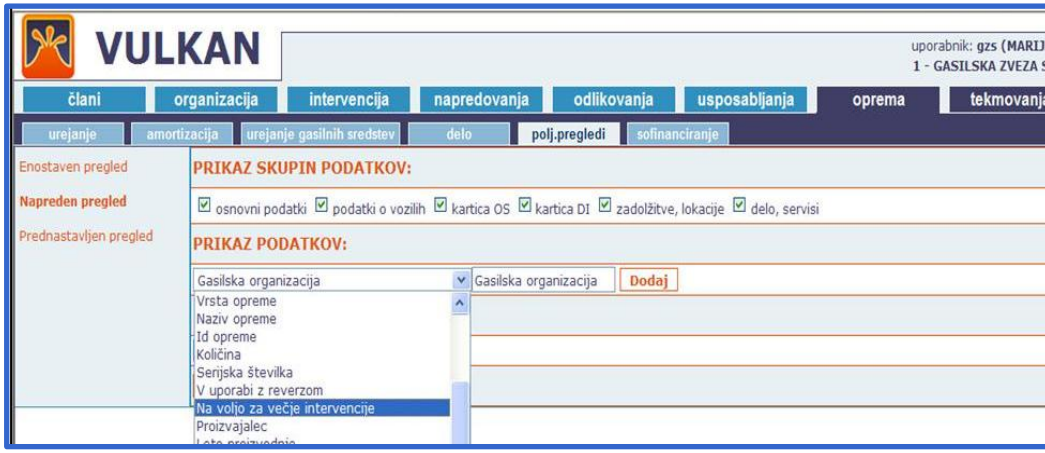

Intervencijske skupine

- Analiza upravičenosti
- Umestitev v bodoče strukture gozdarstva
- Povezave s sistemom zaščite in reševanja

Robek in sod. 2012. Razvoj tehnoloških podlag za učinkovitejšo izvedbo sanacij velikih poškodb v slovenskih gozdovih

VIZIJA

IZVEDBENI NAČRTI

ČLOVEŠKI VIRI

PONUDNIKI STORITEV

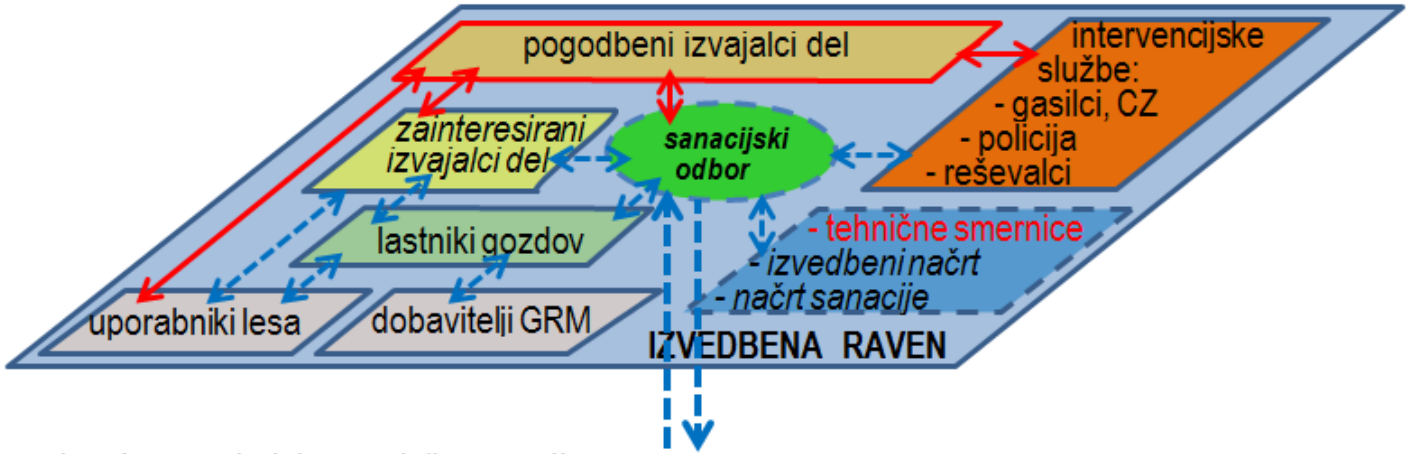

črtkano, kurziva = nedodelano; rdeče = manjka

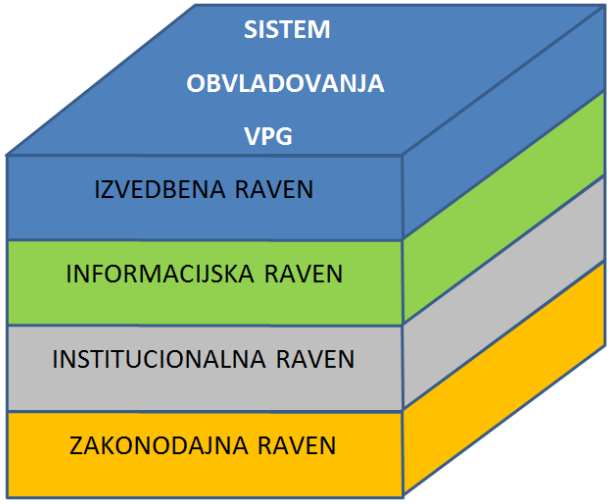

Robek in sod. 2012. Razvoj tehnoloških podlag za učinkovitejšo izvedbo sanacij velikih poškodb v slovenskih gozdovih

PREDNOSTNE NALOGE

1. **Izvedba del v fazi odstranitve nevarnosti za življenje ljudi na območju VPG je v javnem interesu, zato predlagamo vzpostavitev teritorialne mreže visoko usposobljenih in opremljenih skupin izvajalcev, ki se lahko odzovejo 24 ur na dan, sedem dni na teden.**
2. **Vzpostaviti je potrebno zakonske podlage za delovanje mreže gozdarskih intervencijskih skupin. Potrebno je nadgraditi podzakonske akte s področja varstva pri delu z elementi za vzpostavitev reševalne verige na nevarnih deloviščih ter minimalne pogoje za izvedbo del pri sanacijah VPG.**
3. **Sistemsko je potrebno urediti delovanje sanacijskih odborov, ter zagotoviti pogoje za delovanje javnih služb pri sanacijah VPG.**
4. **Pristojnosti za izdelavo preventivnih načrtov ukrepanja v primeru velikih poškodb v gozdovih naj se v novem zakonu o gozdovih v največji možni meri prenese na gozdarstvo.**
5. **Doseženo raven usmerjanja sanacij VPG na ZGS je potrebno ohraniti, načrte sanacij pa očistiti elementov priprave dela in jih opremiti z bistvenimi tehnološkimi podlagami in pogoji za operativno pripravo in izvedbo del.**

PREDNOSTNE NALOGE

6. **Pri obsežnih sanacijah in tam, kjer dela izvaja veliko število izvajalcev, naj se načrtno spodbuja izdelavo izvedbenih načrtov, vodja del na takih območjih mora imeti dokazana znanja s področja kriznega upravljanja.**
7. **Intenzivirati je potrebno načrtno usposabljanje lastnikov gozdov in podjetnikov za poklicno izvedbo del pri sanacijah VPG in zanje zagotoviti sofinanciranje iz javnih/EU virov.**
8. **Potrebno je razviti nove programe usposabljanja za strojno sečnjo v nevarnih razmerah ter razširiti zahtevnost tečajev za lastnike gozdov, ki sodelujejo pri sanacijah VPG.**
9. **Razvoj in vzdrževanje baz pogodbenih izvajalcev, zainteresiranih za sodelovanje pri sanacijah VPG, naj postane trajna strokovna naloga.**
10. **Pri oblikovanju bodoče organiziranosti gozdarstva v slovenskem prostoru je potrebno vgraditi v poslovna razmerja tudi obvladovanje situacij pri sanacijah VPG.**

Izvedba prednostnih nalog bi predstavljala velik korak pri nadgradnji sicer uspešne prakse sanacij VPG v sistem načrtnega upravljanja s tveganji pri trajnostnem gospodarjenju s slovenskimi gozdovi!
Hvala za pozornost!